

Teisingumo naudojimas Rusijoje politiniais tikslais

2012 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl teisingumo naudojimo Rusijoje politiniais tikslais (2012/2789(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnius pranešimus ir rezoliucijas dėl Rusijos, ypač į savo 2012 m. kovo 15 d. rezoliuciją dėl Rusijos prezidento rinkimų rezultatų¹, 2012 m. vasario 16 d. rezoliuciją dėl įvyksiančių Rusijos prezidento rinkimų², 2011 m. gruodžio 14 d. rezoliuciją dėl 2011 m. gruodžio 15 d. ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimo ir 2011 m. gruodžio 4 d. rinkimų į Dūmą rezultatų³ ir 2011 m. liepos 7 d. rezoliuciją dėl pasirengimo Rusijos Valstybės Dūmos rinkimams, kurie vyks 2011 m. gruodžio mėnesį⁴,
  - atsižvelgdamas į tebevykstančias derybas dėl naujo susitarimo, kuriuo nustatomas naujas išsamus ES ir Rusijos santykių pagrindas, taip pat į 2010 m. inicijuotą Partnerystę siekiant modernizavimo,
  - atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, kuriuose nustatyta, kad kiekvienas turi teisę į sąžiningą ir viešą bylos nagrinėjimą kompetentingame, nepriklausomame ir nešališkame pagal įstatymą įsteigta teisme,
  - atsižvelgdamas į Rusijos Konstituciją, ypač į jos 118 straipsnį, kuriame nustatyta, kad teisingumą Rusijos Federacijoje vykdo tik teismai, ir į jos 120 straipsnį, kuriame nustatyta, kad teisėjai yra nepriklausomi ir paklūsta tik Rusijos Konstitucijai ir federalinei teisei,
  - atsižvelgdamas į ES vyriausiosios įgaliotinės Catherine Ashton 2012 m. rugpjūčio 17 d. pareiškimą dėl Rusijoje priimto nuosprendžio pankroko grupės „Pussy Riot“ narėms,
  - atsižvelgdamas į Rusijos generalinio prokuroro prašymą 2012 m. rugsėjo 12 d. balsuoti dėl Dūmos deputato, partijos „Teisingoji Rusija“ nario, Genadijaus Gudkovo atstatydinimo nepasibaigus kadencijai,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi Rusijos Federacija yra visateisė Europos Tarybos ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) narė, ji įsipareigojusi laikytis demokratijos, teisinės valstybės principų ir gerbti žmogaus teises; kadangi keli dideli teisinės valstybės principų pažeidimai ir per pastaruosius mėnesius priimti ribojamieji įstatymai kelia vis didesnį susirūpinimą dėl to, ar Rusija laikosi tarptautinių ir nacionalinių įsipareigojimų;
- B. kadangi Europos Sąjunga tebėra įsipareigojusi toliau vystyti ir plėtoti ES ir Rusijos

---

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0088.

² Priimti tekstai, P7_TA(2012)0054.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0575.

⁴ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0335.

santykius ir tą rodo Sąjungos įsipareigojimas atsakingai įsitraukti į derybas dėl naujo pagrindų susitarimo, kuris padėtų toliau vystyti ES ir Rusijos santykius, taip pat kadangi Europos Sąjunga ir Rusija užmezgė tvirtus ir visapusiškus santykius, ypač energetikos, ekonomikos ir verslo sektoriuose, ir tapo priklausomos viena nuo kitos pasaulinėje ekonomikoje;

- C. kadangi žmogaus teisių padėtis Rusijoje nepaprastai pablogėjo ir neseniai Rusijos valdžios institucijos priėmė keletą įstatymų, į kuriuos įtrauktos dviprasmiškos nuostatos ir kuriuos galima panaudoti siekiant dar labiau suvaržyti opoziciją ir pilietinės visuomenės veikėjus ir kliudyti naudotis žodžio ir susirinkimų laisve; kadangi tinkamomis progomis, visų pirma per ES ir Rusijos dvišalius susitikimus ir derybas, reikėtų kelti tokius klausimus kaip prioritetinius;
- D. kadangi kaltų dėl Anos Politkovskajos, Natalijos Estemirovos, Anastasijos Barbuovos, Stanislavo Markelovo ir Sergejaus Magnickio mirties vis dar nerasta;
- E. kadangi 2010 m. gruodžio 30 d. Maskvos Chamovnikų apylinkės teismas priėmė kaltinamąjį nuosprendį Michailui Chodorkovskiui ir jo verslo partneriui Platonui Lebedevui už turto grobstymą; kadangi tarptautiniu mastu parodyta, jog baudžiamasis persekiojimas, bylos nagrinėjimas ir nuosprendis vykdyti politiniais sumetimais;
- F. kadangi Sergejaus Magnickio atvejis yra tik vienas iš kelių atvejų, kai Rusijos teisėsaugos institucijos piktnaudžiavo joms suteiktomis galiomis – padarė didelių teisinės valstybės principų pažeidimų ir paliko kaltus dėl S. Magnickio mirties nenubaustus; kadangi yra daugybė kitų teisminių bylų, kuriose panaudoti politiniais sumetimais sufabrikuoti kaltinimai, siekiant pašalinti politinius konkurentus ir įbauginti pilietinę visuomenę;
- G. kadangi nuosprendis pankroko grupės „Pussy Riot“ narėms, kurios nuteistos dvejus metus kalėti už Maskvos ortodoksų sobore surengtą protesto akciją prieš prezidentą Vladimirą Putiną, yra neproporcingas;
- H. kadangi Dūmos darbotvarkėje 2012 m. rugsėjo 12 d. numatytas balsavimas dėl Dūmos deputato Genadijaus Gudkovo mandato panaikinimo dėl kadencijos metu vykdytos verslo veiklos, nesilaikant būtinų demokratinių procedūrų; kadangi, siekiant teisinės valstybės, parlamentinės taisyklės turėtų būti vienodai ir nešališkai taikomos visiems Dūmos deputatams; kadangi kitiems frakcijos „Teisingoji Rusija“ nariams, pvz., Dmitrijui Gudkovui ir Iljai Ponomariovui, išskelti panašūs kaltinimai;
- I. kadangi naujieji NVO ir teisę į susirinkimų laisvę reglamentuojantys įstatymai gali būti panaudoti siekiant suvaržyti pilietinę visuomenę, užgniaužti opozicines politines pažiūras ir persekioti NVO, demokratinę opoziciją ir žiniasklaidą; kadangi Rusijos parlamentas 2012 m. liepos mėn. priėmė įstatymą, kuriuo Rusijos nekomercinėms organizacijoms, dalyvaujančioms politinėje veikloje ir gaunančioms finansavimą iš užsienio, suteikiamas „užsienio agento“ statusas;
- J. kadangi, priešingai prezidento V. Putino ir ministro pirmininko D. Medvedevo pareiškimams ir pažadams, Rusijos piliečių politinės laisvės vis labiau varžomos; kadangi prezidentas V. Putinas yra pareiškęs, jog būtina kuo skubiau įveikti didžiulę korupciją Rusijoje, viešai įsipareigojęs stiprinti teisinę valstybę Rusijoje ir išreikšęs susirūpinimą dėl Rusijos teismų ir teisės sistemos nepriklausomumo;

1. pažymi, kad ES ir Rusijos santykių prasmingumas ir konstruktyvumas priklauso nuo pastangų stiprinti demokratiją, teisinę valstybę ir pagarbą pagrindinėms teisėms; pabrėžia, kad vidutinio laikotarpio ir ilgalaikis politinis ir ekonominis stabilumas ir vystymasis Rusijoje priklauso nuo teisinės valstybės įsigalėjimo ir tikro demokratinio pasirinkimo galimybės atsiradimo;
2. mano, kad Rusija, būdama Europos Tarybos ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo tarybos narė, turėtų laikytis įsipareigojimų, kuriuos pasirašė vykdysianti; pabrėžia, kad pastarojo meto įvykiai veda šalį priešinga linkme, o ne reformų, kurios būtinos demokratiniams standartams, teisinės valstybės principams ir teisminių institucijų nepriklausomumui gerinti Rusijoje, keliu;
3. palankiai vertina 2012 m. liepos 25 d. aukščiausiojo teismo sprendimą persvarstyti abi bylas – M. Chodorkovskio ir P. Lebedevo, laikantis Prezidentinės žmogaus teisių tarybos 2011 m. gruodžio mėn. rekomendacijos; atkreipia dėmesį į tai, kad P. Lebedevo bausmės laikas sutrumpintas trejais metais; ragina tęsti išsamų šių bylų persvarstymo procesą remiantis Rusijos tarptautiniais įsipareigojimais dėl sąžiningų ir skaidrių teismo procesų, visapusiškai paisyti Prezidentinės žmogaus teisių tarybos išvadų ir rekomendacijų dėl M. Chodorkovskio bylos ir jas įgyvendinti;
4. ragina Rusijos valdžios institucijas patraukti atsakomybėn kaltus dėl Anos Politkovskajos ir Natalijos Estemirovos nužudymo, primygtinai ragina atlikti patikimą ir nepriklausomą S. Magnickio ir kitų bylų tyrimą ir panaikinti visur paplitusį nebaudžiamumą ir įsivyravusią korupciją šalyje;
5. yra labai susirūpinęs dėl kitų politiniais sumetimais vykdomų teismo procesų, ypač dėl mokslininkų, kaltinamų šnipinėjimu dėl bendradarbiavimo su užsienio mokslo įstaigomis, baudžiamojo persekiojimo, dėl baudžiamojo nuosprendžio opozicijos aktyvisti Taisijai Osipovai, kuriai skirti aštuoneri metai kalėti baudžiamojoje kolonijoje ir kurios teismo procesas, kaip teigiama, vyko politiniais sumetimais, jame naudoti abejotini ir galbūt sufabrikuoti įrodymai ir jis neatitiko sąžiningo teismo proceso standartų, taip pat dėl daugiau nei dešimties 2012 m. gegužės 6 d. protesto akcijos Maskvoje dalyvių suėmimo ir jiems politiniais sumetimais pareikštų neteisingų baudžiamųjų kaltinimų tariamomis masinėmis riaušėmis, taip pat dėl baudžiamųjų tyrimų, pradėtų prieš opozicijos aktyvistus, pvz., prieš Aleksejų Navalnij, Borisą Nemcovą ir Sergejų Udalcovą;
6. reiškia didelį nusivylimą Maskvos Chamovnikų apylinkės teismo nuosprendžiu, paskelbtu pankroko grupės „Pussy Riot“ narių Nadeždos Tolokonnikovos, Marijos Aliochinos ir Jekaterinos Samucevič byloje, ir paskirta neproporcinga bausme; susirūpinęs pažymi, kad ši byla prisideda prie pastaruoju metu padidėjusio politiniais sumetimais pagrįsto opozicijos aktyvistų bauginimo ir persekiojimo Rusijos Federacijoje ir kad ši tendencija kelia vis didesnę susirūpinimą Europos Sąjungoje; pakartoja, kad tikisi, jog šis nuosprendis bus persvarstytas ir pakeistas, laikantis Rusijos tarptautinių įsipareigojimų;
7. atkreipia dėmesį į Rusijos generalinio prokuroro prašymą balsuoti dėl Dūmos deputato Genadijaus Gudkovo atstatydinimo nepasibaigus kadencijai už parlamentinės kadencijos metu vykdytą verslo veiklą, kuri prieštarauja Rusijos baudžiamojo kodekso 289 straipsniui; pabrėžia, kad parlamentinės politinės procedūros inicijavimas siekiant panaikinti opozicinei partijai „Teisingoji Rusija“ priklausančio Genadijaus Gudkovo parlamento nario įgaliojimus daugelio vertinamas kaip bauginimas, nukreiptas prieš teisėtą opozicinės partijos, kuri rėmė protesto judėjimo reikalavimus, politinę veiklą;

ragina Rusiją nenaudoti įstatymų neobjektyviai siekiant susidoroti su opozicijos nariais;

8. vis dėlto reiškia savo susirūpinimą dėl blogėjančios pilietinės visuomenės vystymosi aplinkos Rusijoje, ypač dėl to, kad neseniai priimta keletas įstatymų, reglamentuojančių demonstracijas, NVO, šmeižtą ir interneto naudojimą, kuriuose yra dviprasmiškų nuostatų ir todėl jie gali būti neobjektyviai taikomi; primena Rusijos valdžios institucijoms, kad moderni ir klestinti visuomenė turi pripažinti ir ginti visų savo piliečių asmenines ir kolektyvines teises; šiuo klausimu ragina Rusijos kompetentingus organus pakeisti naujus įstatymus dėl NVO, kad nuo politinio persekiojimo būtų apsaugotos piliečių asociacijos, gaunančios finansinę paramą iš geros reputacijos užsienio fondų;
9. taip pat reiškia susirūpinimą dėl ekstremistinių veiksmų įstatymo, kurio pagrindines sąvokas „ekstremistiniai veiksmai“ ir „ekstremistinės organizacijos“ galima plačiai interpretuoti savo nuožiūra, nes dėl to, Europos Tarybos Venecijos komisijos nuomone, galima įstatymą naudoti neobjektyviai ir apriboti teisę į susirinkimą, žodžio ir įsitikinimų laisvę; ragina Rusijos valdžios institucijas spręsti šias problemas ir pakeisti įstatymą;
10. primena, kad buvęs prezidentas D. Medvedevas sudarė darbo grupę, kuri turėjo nagrinėti klausimus, susijusius su rinkimų sistemos reforma, teisinės valstybės ir pagarbos pagrindinėms teisėms Rusijoje didinimu; primena, kad Europos Parlamentas yra paraginęs Rusijos valdžios institucijas vykdyti šias reformas ir nuolat siūlė ES paramą, įskaitant paramą pagal Partnerystėje siekiant modernizavimo numatytą sistemą;
11. smerkia neseniai įvairiuose Rusijos regionuose priimtus teisės aktus, pagal kuriuos nusikaltimu laikoma vieša informacija apie lytinę orientaciją ir lytinę tapatybę, ir panašius planus federacijos lygmeniu; primena Rusijos valdžios institucijoms jų prievolės gerbti žodžio laisvę ir lesbiečių, gėjų, biseksualų bei transseksualų (LGBT) teises;
12. ragina vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją, taip pat Komisiją nuosekliai ir iš esmės remti pilietinės visuomenės aktyvistus ir naujų paprastų žmonių socialinių judėjimų atstovus; ragina ES nuolat daryti spaudimą Rusijos valdžios institucijoms laikytis ESBO reikalavimų dėl žmogaus teisių, demokratijos, teisinės valstybės ir teismų nepriklausomumo;
13. pabrėžia, kad per ES ir Rusijos konsultacijas žmogaus teisių klausimais svarbu nuolat keistis nuomonėmis su Rusija žmogaus teisių klausimais ir taip stiprinti ES ir Rusijos sąveikumą visose bendradarbiavimo srityse; prašo patobulinti šių susitikimų pobūdį, kad jie būtų veiksmingesni, ypatingą dėmesį skiriant bendriems kovos su rasizmu ir ksenofobija veiksams, ir sudaryti galimybes Europos Parlamentui, Valstybės Dūmai ir žmogaus teisių NVO veiksmingai prisidėti prie šio proceso; tikisi, kad dialogas vyks paeiliui Rusijoje ir ES valstybėse narėse;
14. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Rusijos Federacijos vyriausybei ir parlamentui, Europos Tarybai ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai.